

Megjelenik minden hónap tizedikén, harmadfél-nagy nyolezadrét ivnyi tartalommal; időnként fametszetű ábrákkal illusztrálva.

TERMÉSZETTUDOMÁNYI KÖZLÖNY.

HAVI FOLYÓIRAT
KÖZÉRDEKŰ ISMERETEK TERJESZTÉSÉRE.

E folyóiratot a társulat tagjai az évdíj fejében kapják; nem tagok részére a 30 ívből álló egész évfolyam előfizetési ára 5 forint.

IX. KÖTET.

1877. MÁRCZIUS.

91-ik FÜZET.

OLVASÓINKHOZ.

I.

Régi mondás, hogy „jó fundamentomra könnyű dolog erős házat építeni.“ S ennél a mondásnál alkalmatosabb bekezdést én a jelen alkalomra nem is tudnék választani.

Társulatunk havi folyóirata, a „Természettudományi Közlöny“, ezelőtt nyolcz esztendővel indult meg. Ma már a kilenczedik kötete folyik, a kilenczedik esztendőben. Jól esik elmondanom, s nemcsak örömmel, de jogosan is mondhatom, hogy erős fundamentomra épült. Rajta az alkotmány folyton-folyvást emelkedett — izmosodott. Terve olyan szerencsésen volt kigondolva, arányai megállapítva s az egész megszerkesztve, hogy benne ennyi idő jártán is legfeljebb a részletekben történt itt-ott egy kis módosítás. A ki e folyóirat első darabját, az 1869-ik évi kötetet megtekinti, megleli benne ugyanazokat a fővonásokat, a melyek a mostanit, a 9-iket is jellemzik. Az elv és rendszerváltoztatás lankasztó és káros befolyásától soha sem szenvedett. S ez nagy szerencse minden vállalatra és egyszersmind a legjobb bizonyítvány életrevalósága felől.

Ilyen erős, egészséges alapon indult vállalat volt az, a melynek most hét éve egyik munkásává szegődtem. Az 1871 január 4-ikén tartott közgyűlés bizalmából választattam meg a társulat másodtitkárává s egyszersmind e Közlöny egyik szerkesztőjévé. Nem érdemeim, a mik egyáltalán nem voltak, valamint most sincsenek, s nem is valami fényes garancia a jövőre — juttattak a reám nézve fölötte megtisztelő álláshoz, hanem az a megbecsülhetetlen bizalom, mely már nem egy törekvő ifjúnak egyengette útját; a mely ad mielőtt kérne vagy elfogadna valamit; annál megbecsülhetlenebb, ha egy nagy erkölcsi testülettől származik. S reám nézve, megvallom, ez a feltétlen bizalom sokkal nagyobb ösztönző volt, mint bármilyen szabályrendelet.

A mit e néhány év alatt a Természettudományi Társulat ügyében mint egyik tisztviselője s e füzetek kiállításában mint egyik

szerkesztője sikerült egy-egy keveset lendítenem — mindaz nem volt egyéb, mint a magamra vállalt kötelesség hű teljesítése. Sőt meg vagyok győződve, hogy bár ki foglalta volna el helyemet, ily sikeres munka közepette ép oly örömmel, ép oly szeretettel vetette volna magát a dologra, s a kedvező eredmény láttára serénysége és ügyszeretete kétségtelenül hovatovább fokozódott volna, a mint velem történt.

De nekem más tekintetben is igen előnyös volt a helyzetem. Valami különös nehézségekkel soha sem kellett megbirkóznom. Nekem csak az építő mester *intéző kezeire* kellett figyelnem, a ki szakadatlanul ott volt az ügyek élén, a ki e társulat statusát nemcsak biztosan s a legjobb sikerrel kormányozta, hanem lelket és életet is tudott a munkába önteni, s tudott nem csak lelkesíteni, de igazán tenni is az ügyért, melynek leghivatottabb zászlóvivőjeül őt mindnyájan oly szíves örömet elismertük. — — Én tulajdonképen csak a statustikára voltam ennek a felelős miniszternek, a ki nemcsak névleg, hanem tetteleg is mindig első volt a tanácsban s első a munkában. — És gyengének kellene mondanom magamat, ha ezuttal, midőn megragadom a kedvező alkalmat, hogy kezdettől fogva legkedvesebb Mentorom iránt eddigi nagybecsű barátságáért s irányomban tanúsított collegialis jóakarataért őszinte köszönetemet kifejezzem, ha ezuttal egyszersmind ki nem nyilatkoztatnám, hogy az elért siker oroszlánrésze egyedül és kizárólag csak őt, e vállalat megalapítóját, hogy végre nevéen nevezzem: Szily Kálmánt illeti.

Ha áll az a szép mondás, hogy a természettudományi ismeretek terjesztésében főkép a módtól, a miként-től függ a siker, s hogy „a terjesztés tapintatos vezetése mellett magukon a terjesztett *eredményeken* is visszatükröződik a módszer szigorúsága, melylyel ezek az eredmények elértettek“, úgy én, a ki a társulat eme szellemi működésének szintén egyik szerény tényezője voltam, feljogosítva érezhetem magamat elmondani*, hogy a sikernek ily meglepő nyilatkozása ugyanazon intéző kezek érdeme, a melyek az „új épület“ fundamentumát megalkották s annak e mai új organumát megindították. Neki köszönhetjük, hogy társulatunk életében az utóbb évek életnyilvánulásait tekintve nem szükség többé, hogy „a fát *virágairól* ítéljük meg“ — ma már tétova nélkül alkalmazhatjuk rá az újabb keletű és sokkal helyesebb, de szigorúbb próbakövet is: „e fát immár *gyümölcseiről* ítélhetjük meg“, és meggyőződhetünk, hogy az a legnemesebb gyümölcsfák egyike.

* Ez alkalomból hadd éljek még egyszer szerkesztői jogommal: e búcsúzó sorokat változatlanul óhajtom közleni.

És ha most, miként a vándormadár, legalább egyidőre más tájakra költözöm, érzem, hogy a megválás sokkal nehezebb semmint eleve reménylettem.

Nem is lehet az, hogy a száz meg száz apró gyökérszál, mely az őszinte meggyőződésből s igaz buzgósággal szolgált nemes ügyhöz hozzáfűzött, legott egyszerre megszakadjon. S érzem, hogy miként a lég vándora, én is vissza-vissza fogok vágyódni az elhagyott vidékre, a hol pezsgő munkában olyan örömteljes, jókedvű s derült volt az élet!

Búcsúzóul legyen elég ennyit mondanom. Társulatunk tagjai s e füzetek olvasói a személycserét a fentebb előadott okoknál fogva nem fogják észrevenni. Helyembe különben is avatott, nálamnál mind tudományra, mind tapasztalásra érdemesebb utód lépett Paszlavszy József tanár úr személyében, a ki könnyű szerivel meg fogja bizonyíthatni, hogy immár sokan vagyunk a jó ügynek nem csak hívei, hanem munkásai is; és most, midőn mindössze is csak *egy* munkás távozik a körből, annak helyén hézag nem marad; s ne is maradjon!

Budapesten, 1877. február 20-ikán.

PETHŐ GYULA.

II.

Egy jó barátom s hét éven át a Természettudományi Társulat minden ügyében-bajában osztályos társam válik el tőlem. Hét éven át együtt tervezgettünk, együtt munkálkodtunk, együtt aggódtunk a sikeren, s együtt örültünk az eredményen. — Kit mi illet az elért sikerből, azon ma már nagyon bajos lenne igazságosan megosztolni, különösen akkor, midőn az egyik csupa önzetlenségből enmaga iránt oly szűkmarkú, és csupa szeretetből társa iránt oly bőkezű akar lenni. E téren és e kérdésben nem akarok távozó barátommal, bár a fentebbi búcsúzó után elegendő okom lenne rá, polemiába bocsátkozni.

És most, midőn hosszú vándorútra kel, fogadja el itt tőlem nyilvánosan is a legforróbb köszönetét. Ne tekintse magát „vándormadár“-nak, melyet a *hideg* érzete hajt el nyaraló helyéről; hiszen mi őt, ha szabadna, mindannyian a legmelegebben marasztanók. De őt egy nemes ambitio vezeti el tőlünk, mely elé egyetlen marasztó szóval sem szabad akadályokat gördíteni.

Térjen vissza mentől előbb, s a mai kor Jason-kincsével mentől gazdagabban megrakodva. A Természettudományi Társulat soha sem fogja elfeledni, hogy Pethő Gyulának mennyivel tartozik.

Budapesten, 1877 februárhó 20-án.

SZILY KÁLMÁN.

Creative Commons License Deed

Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0)

Ez a [Legal Code \(Jogi változat, vagyis a teljes licenc\)](#) szövegének közérthető nyelven megfogalmazott kivonata.

[Figyelmeztetés](#)

A következőket teheted a művel:

szabadon másolhatod, terjesztheted, bemutathatod és előadhatod a művet

származékos műveket (feldolgozásokat) hozhatsz létre

kereskedelmi célra is felhasználhatod a művet

Az alábbi feltételekkel:

Nevezd meg! — A szerző vagy a jogosult által meghatározott módon fel kell tüntetned a műhöz kapcsolódó információkat (pl. a szerző nevét vagy álnévét, a Mű címét).

Így add tovább! — Ha megváltoztatod, átalakítod, feldolgozod ezt a művet, az így létrejött alkotást csak a jelenlegivel megegyező licenc alatt terjesztheted.

Az alábbiak figyelembevételével:

Engedély — A szerzői jogok tulajdonosának engedélyével bármelyik fenti feltételtől [eltérhatsz](#).

Közkinccs — Where the work or any of its elements is in the [public domain](#) under applicable law, that status is in no way affected by the license.

Más jogok — A következő jogokat a licenc semmiben nem befolyásolja:

- Your fair dealing or [fair use](#) rights, or other applicable copyright exceptions and limitations;
- A szerző [személyhez fűződő](#) jogai
- Más személyeknek a művet vagy a mű használatát érintő jogai, mint például a [személyiségi jogok](#) vagy az adatvédelmi jogok.

- **Jelzés** — Bármilyen felhasználás vagy terjesztés esetén egyértelműen jelezned kell mások felé ezen mű licencfeltételeit.